

the election program of I. Gel provided for the creation of conditions for the formation of a multi-party system in the Ukrainian SSR, the legalization of the activities of all civic organizations and amateur ones. The «informal» unions, the restoration of the national system of education, science and culture, and the withdrawal from the underground of the Ukrainian Greek Catholic Church, which ultimately had to contribute to the formation of civil society and, ultimately, the restoration of sovereignty by the Ukrainian state.

Keywords: I. Gel, elections, Ukrainian SSR, repressions, Lviv regional council, Verkhovna Rada of the Ukrainian SSR, People's Movement of Ukraine.

* * *

УДК 327

Зименкова В. В.,
аспірантка кафедри міжнародних відносин
і зовнішньої політики, Київський національний
університет ім. Тараса Шевченка
(Україна, Київ), v.zymenkova@gmail.com

Афганська спадщина БАРАКА ОБАМИ

Коли Барак Обама обійняв посаду президента, він надав війні в Афганістані найвищий пріоритет у своїй зовнішньополітичній стратегії після восьми років нехтування Афганістаном адміністрацією Буша, що була більш заклопотана війною в Іраку. У цій статті проаналізовано та надано оцінку ключовим елементам стратегії Барака Обами щодо Афганістану, визначені стратегічні помилки.

Ключові слова: Афганістан, США, «Талібан», «Аль-Каїда», Барак Обама, зовнішня політика США.

Наприкінці 2008 р. стало очевидно, що США зазнають невдачі в Афганістані. Пізніше колишній президент Джордж Буш писав у своїх мемуарах, що Афганістан став його «незавершеною справою», а забезпечення стабільності та демократії «виявилось більш складним завданням», ніж він очікував. Наприкінці свого терміну перебування при владі, Буш збільшив допомогу афганській армії та поліції та подвоїв кількість американських військовослужбовців в Афганістані з приблизно 20 тис. чол., що перебували там наприкінці 2006 р., до майже 40 тис. чол. У заключні місяці адміністрації заступник радника з питань національної безпеки Даг Лут провів огляд стратегії в Афганістані [1], інші звіти були також підготовлені Міністерством оборони, НАТО та Державним департаментом. Ці звіти стали перехідними документами для Обами та його команди.

У 2007 р. Обама писав у «Foreign Affairs», що США повинні переорієнтувати зусилля на Афганістан і Пакистан – «центральний фронт у війні проти Аль-Каїди» [2]. У липні 2008 р. у своїй передвиборчій промові він справедливо зазначив, що ситуація в Афганістані «погіршується» та є «непринятною». Він пообіцяв: «На посаді президента я зроблю головним пріоритетом боротьбу проти «Аль-Каїди» і «Талібанау», як це і повинно бути. Це війна, в якій ми зобов'язані перемогти» [3].

Коли Обама обійняв посаду, він ініціював ще один огляд стратегії для визначення шляхів подальшого розвитку. Міжвідомчий огляд тривав 60 днів та був очолений експертом з Південної Азії Брюсом Ріделем, спецпредставником США в Афганістані і Пакистані Річардом Холбруком та заступником міністра оборони з політичних питань Мішель Флурной.

Президент Обама оголосив свою стратегію 27 березня 2009 р., чітко визначивши цілі: «підірвати, обезголовити і розгромити» (to disrupt, dismantle and

defeat) Аль-Каїду «та її безпечні притулки в Пакистані та запобігти їхньому поверненню до Пакистану чи Афганістану» [4]. Згідно новому курсу, Пакистан більше не розглядався як друг, а як одна з причин афганської нестабільності. Таким чином, адміністрацією Обами був введений термін «Аф-Пак» щодо Афганістану і Пакистану, з метою позначення єдиної політичної і військової ситуації в регіоні. Нова концепція стверджувала, що поліпшення ситуації в Афганістані повністю залежить від поліпшення обстановки в Пакистані, а особливо у Федерально керованих племінних територіях.

Обама оголосив відправку додаткових 21 тис. військових, 4 тис. з яких займатимуться тренуванням сил безпеки Афганістану. Також Обама збільшив обсяг гуманітарної допомоги на 2 млрд. дол. [4].

Барак Обама слідував своїм передвиборчим обіцянкам щодо перемикання уваги Сполучених Штатів на Афганістан у боротьбі з міжнародним тероризмом. Проте, посилення військової присутності США в Афганістані не привело до рішучої зміни ситуації. Більш того, Талібан і польові командири продовжували наступати на підконтрольні офіційному уряду Х. Карзая території. Різко зріс рівень насильства: в червні тільки за один тиждень було зафіксовано 313 нападів: 172 перестрілки і зіткнення, 84 нападів за допомогою вибухових пристроїв, 53 ракетних і гранатометних обстріла, відбулись вибухи в штаб-квартирі НАТО в Кабулі в серпні, а у грудні – на базі ЦРУ в Хості [5]. У 2009 р. в Афганістані загинуло 317 солдатів США – удвічі більше, ніж у попередньому році [6]; також загинуло 2 412 афганських громадян, що на 14% більше, ніж у 2008 р. [7]. Американська громадськість ставала все більш песимістичною щодо того, як складаються справи для США в Афганістані. У липні 2009 р. 54% американців вважали, що все відбувається добре, у порівнянні з 43%, які думали, що справи йдуть погано. Через п'ять місяців опитування фіксували, що вже 32% думали, що все добре, а 66% – думали, що справи йдуть погано [8].

Двосторонні відносини з афганським урядом теж не викликали оптимізму. Обама та віце-президент Джо Байден не намагались приховати свою недовіру та неповагу до президента Афганістану Х. Карзая [9]. Всі останні роки Х. Карзай використовував зобов'язання США перед своєю країною у власних інтересах. Афганські президентські вибори, що пройшли в серпні, були затьмарені шахрайством і фальсифікацією. В листопаді посол США в Афганістані К. Ейкенбері писав, що Карзай був «неадекватним стратегічним партнером» для Сполучених Штатів [10].

Коли в травні 2009 р. стало ясно, що Сполучені Штати втрачають контроль над більшою частиною афганської території, Вашингтон закликав замінити тодішнього командувача МССБ в Афганістані генерала Девіда МакКірнана генералом Стенлі МакКрісталом. Найважливіший вплив на погляди нової адміністрації на війну надала оцінка ситуації в Афганістані наприкінці серпня 2009 р., підготовлена новим командувачем МССБ.

Генерал МакКрістал зазначав: «Багато показників свідчать про погіршення загальної ситуації. Ми стикаємось не тільки із стійким і зростаючим

повстанням, існує також криза довіри серед афганців: як в уряді, так і в міжнародному співтоваристві, що підриває наші зусилля і посилює позиції повстанців». МакКрістал наголошував, що мета військової місії США в Афганістані повинна полягати у захисті населення та допомозі уряду здобути довіру афганців, а не в концентрації зусиль на знищенні «Аль Каїди» [11].

МакКрістал запросив направити до Афганістану додаткові 44 тис. військовослужбовців – крім 21 тис. направлених раніше – для максимального забезпечення успіху стратегії [11].

Доповідь МакКрістала викликала багато дебатів в Адміністрації та Конгресі. Результатом став третій огляд стратегії у вересні 2009 р., який враховував результати доповіді МакКрістала та нещодавні вибори в Афганістані.

В дебатах щодо стратегії радник з питань Національної безпеки Дж. Джонс припускав, що ситуація в Афганістані не така критична як зазначив МакКрістал. Міністр оборони Р. Гейтс був стривожений, що збільшення кількості військовослужбовців може створити у афганців почуття «окупації», що може стати контрпродуктивним. Голова Комітету з питань збройних сил К. Левін зазначав, що потрібно зосередити зусилля США на збільшенні можливостей сил безпеки Афганістану перш ніж направляти до країни додаткові сили США.

Існувала також альтернативна антитерористична стратегія, яку не було прийнято. Віце-президент Джек Байден виступав за обмежену місію в Афганістані, яка б зосередила свої зусилля тільки на «Аль-Каїді» в Афганістані та Пакистані, що передбачало б незначне збільшення військовослужбовців в Афганістані.

Президент зіткнувся з стратегічним вибором між скороченою місією проти тероризму, орієнтованою на «Аль-Каїду», та більш масштабною та амбітною стратегією боротьби проти «Аль-Каїди» та «Талібану» і одночасним сприянням поліпшенню управління в Афганістані. Перспективи другого варіанту виглядали краще, крім того, він мав підтримку двох послідовних оглядів стратегії на вищому рівні, формулюючи єдину чітку мету – створення законного афганського уряду, здатного самостійно захищати країну. Але, з іншого боку, перший варіант теж мав певну логіку, обмежуючи витрати США.

Президент США прийшов до рішення через 25 годин зустрічей і дев'яти оглядових сесій, що розтягнулися на три місяці. Обама обрав компромісний варіант.

29 листопада 2010 р. Обама оголосив нову «хвилю» – відправку 30 тис. додаткових військовослужбовців, що збільшило загальну кількість військ до 100 тис. осіб – набагато більше, ніж потрібно для обмеженої контртерористичної операції, але набагато менше, ніж рекомендував МакКрістал.

Крім того, незважаючи на рекомендації перших двох стратегічних оглядів, новий підхід був «не повністю забезпечений зусиллями з державного будівництва, та являв собою більш вузький підхід, пов'язаний з основною метою – подолати «Аль-Каїду» і запобігти її поверненню», йшлося у пам'ятній записці РНБ [12, с. 387]. Обама решту свого президентства уникав слів про те, що Сполучені Штати мали на меті «розбити» талібів або «перемогти» війну.

Обама також відмовився від формування ефективної влади в Афганістані. Хоча він продовжував публічно заявляти, що вдосконалення системи державної влади є важливим для загальної місії, у внутрішній записці РНБ йдеться, що уряд США лише «вибірково нарощує потенціал афганського уряду, фокусує основні зусилля на Міністерстві оборони та Міністерстві внутрішніх справ» [12]. Допомога Афганістану почала зменшуватись щороку після 2010 р.

Обама також встановив крайній термін для початку виведення військ з Афганістану, що стало іншою стратегічною помилкою. Перша згадка Обама про виведення військ пролунала під час виступу президента у Військовій академії у Вест-Пойнті 1 грудня 2009 р.: «Вже через 18 місяців наш контингент почне повертатись додому» [13]. Слід зауважити, що мова йшла лише про військових, направлених під час «хвилі» збільшення військ, а не 68 тис., які вже перебували в країні. У червні наступного року афганці та міжнародне співтовариство на Кабульській конференції погодились про «перехід» до афганського керівництва питань сфери безпеки до 2014 р. Через рік, у липні 2011 р. Обама вперше оголосив, що планує розпочати виведення військ і підтвердив передачу влади афганському уряду до 2014 р. [14]. Лише у травні 2014 р. Обама остаточно встановив крайній термін – до кінця 2016 року – вивести всі американські сили з Афганістану [15].

Обама публічно виступав за виведення військ як за необхідну тактику, щоб змусити афганський уряд взяти на себе відповідальність за свою безпеку та здійснити необхідні реформи. Президент також вважав, що визначення кінцевого терміну виведення військ сприятиме скорішому досягненню прогресу американських військових. Внутрішні політичні міркування також відіграли певну роль: Обама побоювався втратити підтримку Демократичної партії та американців.

Військовий тиск в Афганістані мав позитивні результати. У жовтні 2011 р. Міністерство оборони повідомило, що «через п'ять років, протягом яких атаки з боку супротивника та загальне насильство зростали щороку (наприклад, на 94% у 2010 р.), такі напади почали зменшуватися в травні 2011 р.» [16]. Вони продовжили зменшення і протягом 2012 року.

Смертність військовослужбовців США почала знижуватись в 2011 р., а число афганських мирних жителів, загиблих від війни, скоротилось вперше в 2012 р. Виробництво опіуму також впало в 2012 р. Адміністрація збільшила кількість афганських солдатів і поліцейських. Показники Афганістану в Індексі свободи преси «Репортерів без кордонів» значно покращились після 2012 року.

У липні 2011 р. Обама справедливо зазначив про необхідність серйозної роботи із збереження отриманих результатів, в той час як США ініціюють перехід контролю за безпекою до афганського уряду. В травні 2012 р. під час візиту до Кабула, Обама підписав Угоду про стратегічне партнерство з Афганістаном, намагаючись закріпити успіхи [17]. Договір було доповнено десятирічною двосторонньою угодою про безпеку, підписаною в 2014 р. [18].

На жаль, досягнення військового тиску були знівельовані наполяганням Обама щодо виведенні

американських військ за фіксованим графіком та недостатніми інвестиціями в управління та реконструкцію. На початку 2013 р. почалось тривале виведення військ: на початку 2013 р. в Афганістані знаходилося 65 тис. військовослужбовців США, 40 тис. – в 2014 році, а в 2015 році – лише 9 800. Афганські сили безпеки не були готові взяти контроль на себе. Протягом 2013 і 2014 рр. співробітники Міністерства оборони неодноразово застерігали, що афганські сили безпеки, хоча і значно покращились, але стикаються з проблемами у можливостях логістики, розвідки, авіаційної підтримки, що обмежує їх здатність здійснювати незалежні операції без підтримки США.

В той же час таліби повернули ініціативу собі. Через зменшення американських військ Міністерство оборони більше не могло зібрати дані, щоб відслідковувати частоту нападів «Талібану», але інші показники свідчили про погіршення ситуації в галузі безпеки. За даними Міжнародної кризової групи в 2014 р., «неопубліковані оцінки передбачають збільшення насильства у 2013 р. на 15–20 відсотків в порівнянні з 2012 р. Очевидно, що ескалація продовжиться і в перші місяці 2014 р.» [19]. Міністерство оборони повідомило, що наприкінці 2013 р. повстанці закріпились у деяких сільських районах, в яких вони традиційно мали підтримку.

У травні 2014 р. всупереч свідченням того, що Афганістан втрачає успіхи, Обама оголосив про свої наміри завершити виведення всіх американських військ.

Президент Обама оголосив про остаточний вихід з Афганістану лише за місяць до того, як Ісламська держава захопила Мосул і нагадала світу про небезпеку невдалих держав та терористичних груп, які знайшли в них безпечний притулок. У березні 2015 р. Президент Афганістану А. Гані та колишні американські чиновники, включаючи колишнього заступника міністра оборони Обами з питань політики Мішель Флурной, підписали відкритий лист до Президента, в якому закликали його відмовитись від політики виведення військ з Афганістану та залишити американські війська в країні у 2016 р. [20]. В жовтні того ж року, більше 20 інших колишніх американських чиновників, включаючи Мадлен Олбрайт – Державного секретаря при адміністрації Б. Клінтона, заступника радника з національної безпеки Джорджа Буша – Стівена Хедлі та двох колишніх міністрів оборони – Леона Панетта та Чака Хагеля, підписали доповідь Атлантичної ради з тим же повідомленням [21]. Спонсорами доповіді виступили сенатори Джон Маккейн та Джек Рід.

В результаті президент США Барак Обама був вимушений призупинити процес виведення американських військ з Афганістану.

Президент Обама майже весь термін говорив про вихід з Афганістану. На відміну від риторики своєї виборчої кампанії, протягом усього свого президентства Обама був надзвичайно обережним та унікав обговорень найважливішого військового втручання США під його командуванням. З грудня 2009 р. всі його головні президентські звернення щодо Афганістана стосуються виведення військ.

Війна була, перш за все, фронтом глобальних зусиль США проти тероризму. У 2011 р. Леон Панетта, який тоді був міністром оборони, заявив, що «Аль-Каїда»

була близькою до стратегічної поразки. У тому ж році президент Обама запевнив американців, що військовий тиск буде припинений.

Уряд США здійснював непослідовну та неоднозначну політику в Афганістані. Обама відправив більше військовослужбовців, ніж було необхідно для проведення протиповстанської кампанії, але набагато менше, ніж генерал МакКрістал рекомендував для успіху кампанії. Збільшення військ показало позитивні наслідки, але Обама почав виводити війська, як тільки з'явилися ознаки успіху. Після того, як він обіцяв збільшити гуманітарну допомогу в перший рік свого президентства, він згодом скорочував її щороку. У 2011 р. Обама вирішив вийти з Афганістану, навіть якщо робота була не завершена та не існувало гарантій, що досягнуті успіхи будуть збережені. Адміністрація Обами відмовилась від державного будівництва, незважаючи на те, що компетентні, діючі інституції є передумовою майбутньої стабільності в Афганістані.

Список використаних джерел

1. Analysis: U.S. reviewing Afghanistan policy [Електронний ресурс] // CNN – Режим доступу: <http://edition.cnn.com/2008/WORLD/meast/11/05/bergen.iraq.afghanistan/index.html>.
2. Barack Obama. Renewing American Leadership [Електронний ресурс] / Barack Obama // Foreign Affairs. – 2007. – Режим доступу: <https://www.foreignaffairs.com/articles/2007-07-01/renewing-american-leadership>.
3. Obama's Remarks on Iraq and Afghanistan [Електронний ресурс] // The New York Times. – 2008. – Режим доступу: <http://www.nytimes.com/2008/07/15/us/politics/15text-obama.html?mtref=polismi.ru&gwh=A2EDAAD0912B7C4C93DBB7528B9D9428&gwt=pay>.
4. Remarks by the President on a New Strategy for Afghanistan and Pakistan [Електронний ресурс] // The White House – President Barack Obama. – 2009. – Режим доступу: <https://obamawhitehouse.archives.gov/the-press-office/remarks-president-a-new-strategy-afghanistan-and-pakistan>.
5. В Афганістані – самый высокий уровень насилия с 2001 года // V Afganistane – samuj vysokij uroven' nasilija s 2001 goda [Електронний ресурс] // Deutsche Welle. – 2009. – Режим доступу: <http://www.dw.com/ru/%D0%B2-%D0%B0%D1%84%D0%B3%D0%B0%D0%BD%D0%B8%D1%81%D1%82%D0%B0%D0%BD%D0%B5-%D1%81%D0%B0%D0%BC%D1%8B%D0%B9-%D0%B2%D1%8B%D1%81%D0%BE%D0%BA%D0%B8%D0%B9-%D1%83%D1%80%D0%BE%D0%B2%D0%B5%D0%BD%D1%8C-%D0%BD%D0%B0%D1%81%D0%B8%D0%BB%D0%B8%D1%8F-%D1%81-2001-%D0%B3%D0%BE%D0%B4%D0%B0/a-4320264>.
6. iCasualties [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://icasualties.org/>.
7. '09 Deadliest Year for Afghans, U.N. Says [Електронний ресурс] // The New York Times. – 2010. – Режим доступу: <http://www.nytimes.com/2010/01/14/world/asia/14kabul.html?mtref=en.wikipedia.org&gwh=2552F839C8E761B5A94B90DE1C584235&gwt=pay>.
8. Americans Divided on How Things Are Going in Afghanistan [Електронний ресурс] // Gallup News. – 2011. – Режим доступу: <http://news.gallup.com/poll/147011/Americans-Divided-Things-Going-Afghanistan.aspx>.
9. Leader of Afghanistan Finds Himself Hero No More [Електронний ресурс] // The New York Times. – 2009. – Режим доступу: <http://www.nytimes.com/2009/02/08/world/asia/08karzai.html?r=0&mtref=undefined&gwh=9CD1E5D7250B42EAE6EBC98BF07BDC0B&gwt=pay>.
10. U.S. Envoy's Cables Show Worries on Afghan Plans [Електронний ресурс] // The New York Times. – 2010. – Режим доступу: <http://www.nytimes.com/2010/01/26/world/asia/26strategy.html?pagewanted=all&mtref=undefined&gwh=F41D74DC07A3AFD0012A124AA85F63E4&gwt=pay>.
11. COMISAF Initial Assessment (Unclassified) – Searchable Document [Електронний ресурс] // The Washington Post. – 2009. – Режим доступу: <http://www.washingtonpost.com/wp-dyn/content/article/2009/09/21/AR20090921100110.html>.

12. Woodward R. Obama's Wars / Woodward R., 2010.
 13. The New Way Forward – The President's Address [Електронний ресурс] // The White House – President Barack Obama. – 2009. – Режим доступу: <https://obamawhitehouse.archives.gov/blog/2009/12/01/new-way-forward-presidents-address>.

14. Obama: US troop withdrawal to begin [Електронний ресурс] // Boston. – 2011. – Режим доступу: http://archive.boston.com/bigpicture/2011/06/obama_us_troop_withdrawal_to_b.html.

15. Obama plans to end U.S. troop presence in Afghanistan by 2016 [Електронний ресурс] // Reuters. – 2014. – Режим доступу: <http://www.reuters.com/article/us-usa-afghanistan-obama/obama-plans-to-end-u-s-troop-presence-in-afghanistan-by-2016-idUSKBN0E71WQ20140527>.

16. Report on Progress Toward Security and Stability in Afghanistan [Електронний ресурс] // U.S. Department of Defense. – 2011. – Режим доступу: https://www.defense.gov/Portals/1/Documents/pubs/October_2011_Section_1230_Report.pdf.

17. Fact Sheet: The U.S.–Afghanistan Strategic Partnership Agreement [Електронний ресурс] // The White House – President Barack Obama. – 2011. – Режим доступу: <https://obamawhitehouse.archives.gov/the-press-office/2012/05/01/fact-sheet-us-afghanistan-strategic-partnership-agreement>.

18. Explainer: Key Points In U.S.–Afghan Bilateral Security Agreement [Електронний ресурс] // Radio Free Liberty. – 2014. – Режим доступу: <https://www.rferl.org/a/explainer-bsa-afghan-us-security-agreement-bsa/26613884.html>.

19. Afghanistan's Insurgency after the Transition [Електронний ресурс] // International Crisis Group. – 2014. – Режим доступу: <https://www.crisisgroup.org/asia/south-asia/afghanistan/afghanistan-s-insurgency-after-transition>.

20. An Open Letter to the President: Do Not Withdraw from Afghanistan [Електронний ресурс] // Foreign Policy. – 2015. – Режим доступу: <http://foreignpolicy.com/2015/10/01/an-open-letter-to-the-president-do-not-withdraw-from-afghanistan-obama/>.

21. Two of His Ex–Pentagon Chiefs, Others, Ask Obama To Maintain Afghanistan Troop Levels [Електронний ресурс] // The District Sentinel. – 2015. – Режим доступу: <https://www.districtsentinel.com/two-of-his-ex-pentagon-chiefs-others-ask-obama-to-maintain-afghanistan-troop-levels/>.

Zymenkova V. V., PhD student of Department of international relations and foreign policy, Taras Shevchenko National University of Kyiv (Ukraine, Kyiv), v.zymenkova@gmail.com

Barack Obama's Afghanistan Legacy

On taking up the office, U.S. President Barack Obama put the war in Afghanistan at the forefront of his foreign policy strategy following eight years of neglect by a Bush administration preoccupied by the war in Iraq. This article analyzes and assesses key elements of Barack Obama's strategy for Afghanistan, identifying its' strategic mistakes.

Keywords: Afghanistan, USA, Taliban, Al Qaeda, Barack Obama, US foreign policy.

* * *

УДК327.5(5–15)(1–194.2):32(44)+(73)

Юрчак В. М.,
аспірантка, ДВНЗ «Прикарпатський національний
університет імені Василя Стефаника» (Україна,
Івано–Франківськ), vitaliayurchak@gmail.com

БЛИЗЬКОСХІДНІ КОНФЛІКТИ ЯК ВИКЛИК ФРАНКО–АМЕРИКАНСЬКОМУ ПАРТНЕРСТВУ

Здійснено аналіз близькосхідної політики Французької Республіки та США та охарактеризовано вплив близькосхідних конфліктів на розвиток двосторонніх взаємин між Французькою Республікою та США та формування франко–американського партнерства на сучасному етапі.

Ключові слова: франко–американське партнерство, близькосхідні конфлікти, близькосхідна політика Французької Республіки та близькосхідна політика США.

Близькосхідні конфлікти мають значний вплив на розвиток двосторонніх взаємин між Французькою Республікою та США. Вивчення ролі Парижа та

Вашингтону у вирішенні конфліктних питань на Близькому Сході допомагає зрозуміти сутність двосторонніх взаємин між двома державами. Крім того, від франко–американської співпраці залежить якість врегулювання близькосхідних конфліктів, боротьби з тероризмом та міжнародної безпеки в цілому.

Мета дослідження полягає у висвітленні сучасного стану франко–американських відносин та визначенні механізму розвитку двосторонніх взаємин між Французькою Республікою та США у контексті порівняльного аналізу французької та американської позиції щодо вирішення регіональних конфліктів на Близькому Сході.

Аналіз досліджень та публікацій. Дослідженням франко–американських відносин на сучасному етапі приділяють увагу такі західні автори, як: Ф. Бозо, Е. Братберг, Ю. Ведрін, Ж.–Д. Левіт, Р. Люкік, Б. Фішмен, Ф. Шарільон тощо. Слід також відзначити російських дослідників А. Філатову, Н. Тишук, М. Панюжеву, які вивчають франко–американські відносини та звертають увагу на вплив регіональних конфліктів на Близькому Сході на двосторонні взаємини Французької Республіки та США. В українській науковій базі є дослідження трансатлантичних відносин, які певною мірою характеризують франко–американські взаємини на початку ХХІ ст. Так, наприклад, Ю. Басняк досліджує безпековий чинник трансатлантичних відносин та зачіпає питання щодо розвитку франко–американських відносин.

Близькосхідні конфлікти є справжнім «гордієвим вузлом», розв'язання якого впливає не тільки на міжнародну безпеку та стабільність, але й на розвиток двосторонніх взаємин між Французькою Республікою та США. В загальному США та Французька Республіка є традиційними союзниками, чіє політичне та військове співробітництво має важливе значення на міжнародній арені. Обидві держави прагнуть встановити мир та безпеку в стратегічному нестабільному регіоні, врегулювати конфлікти, які призводять до загибелі мирного населення, впровадити демократичні реформи та знищити терористичні угруповання.

Однак, на початку ХХІ ст., в роки президенства Ж. Ширака у Франції та відповідно Дж. Буша у США, простежуються відмінності у веденні їх близькосхідної політики, тому й відбувається погіршення у франко–американських відносинах. Насамперед це сталося через протистояння двох моделей політичного устрою – однополярного світу під егідою США та мультиполярного світу під егідою Французької Республіки. До того ж спостерігалися розбіжності в зовнішньополітичних концепціях: американський глобалізм та атлантизм проти французького голлізму та європеїзму [3].

Прикладом франко–американського протиріччя являється іракська криза 2003 р. В той час Франція відкрито критикувала США за організацію військової інтервенції в Ірак. Також слід відзначити, що позиція Парижа та Вашингтону відрізнялася щодо вирішення палестино–ізраїльського конфлікту [9]. Французи більш лояльніше ставилися до Палестинської Національної Адміністрації, в той час як Вашингтон вважав, що мир може бути досягнутий тільки після перетворення палестинських територій на демократичні держави з